

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка**

Факультет освітніх наук та мистецтв

Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**В.о. завідувач кафедри
спеціальної освіти**

професор Окольніча Т. В.
«26» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Олігофренопедагогіка

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність **016.02 Спеціальна освіта. (Олігофренопедагогіка)**

Освітня програма **Спеціальна освіта. (Олігофренопедагогіка і логопедія)**

Факультет **освітніх наук та мистецтв**

Форма навчання **денна**

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни: **«Олігофренопедагогіка»** розроблена розроблена як основний освітній компонент підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю **016.02 Спеціальна освіта. (Олігофренопедагогіка)**

Робочу програму розробила: Завітренко Д. Ж. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти

Протокол № 2 від «26» серпня 2025 року

В.О. завідувач кафедри спеціальної освіти

Окольнича Т. В.

Робоча програма навчальної дисципліни **«Олігофренопедагогіка»** для студентів спеціальності **016.02 Спеціальна освіта. (Олігофренопедагогіка)**, за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені Володимира Винниченка, 2025. 23 с.

© Д. Ж. Завітренко, 2025 рік

© ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>01 Освіта/Педагогіка</i> (шифр і назва)	Нормативна/ за вибором	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання -	Спеціальність: <i>016.02 Спеціальна освіта</i> <i>(Олігофренопедагогіка)</i> (шифр і назва)	Рік підготовки	
		3-й	
Загальна кількість годин – 105		Семестр	
		6-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітня програма: <i>Спеціальна освіта.</i> <i>(Олігофренопедагогіка і логопедія)</i> (шифр і назва)	26 год.	
		Практичні, семінарські	
		24 год.	
		Лабораторні	
	Рівень вищої освіти: <i>перший бакалаврський</i>	-	
		Самостійна робота	
		55 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
		екзамен	

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – розкрити методологічні та теоретичні основи корекційної педагогіки, зокрема шкільної, науково-теоретичні засади корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, розглянути історичний аспект розвитку теорії та практики спеціальної освіти, сучасні тенденції і проблеми організації педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, розкрити особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах навчальних закладів загального типу; сформуувати у студентів знання, уміння та навички організації ефективної корекційної допомоги дітям з психофізичними порушеннями в інклюзивних групах, розуміння специфіки надання їм необхідної допомоги.

Завдання курсу:

- аналіз методологічних і теоретичних основ корекційної педагогіки;
- ознайомлення майбутніх вихователів масової системи освіти з підходами держави і суспільства до організації освіти дітей, які мають суттєві недоліки психофізичного розвитку, основами теорії та історії корекційної педагогіки, основами її спеціальної дидактики та предметними галузями, основними поняттями корекційної педагогіки і спеціальної психології, особливостями і закономірностями розвитку різних категорій дітей з психофізичними вадами (глухих, сліпих, розумово відсталих, з порушеннями мовлення, емоційно-вольової сфери, соціальної поведінки, опорно-рухового апарату), комплексним діагностичним обстеженням дітей та комплектуванням освітніх установ для них, а також диференційованими та індивідуальними механізмами і прийомами корекційного навчання та виховання кожної із категорій дітей, головним чином, в умовах їх індивідуальної освіти.
- презентація потужного гуманістичного потенціалу корекційної педагогіки і широкої технологічної оснащеності, які дозволяють вирішувати такі проблеми, які є непосильними для медицини та загальної педагогіки;
- інформування майбутніх вихователів про стан допомоги дітям з особливими освітніми потребами на сучасному етапі розвитку держави, нормативно-правове забезпечення і практику надання корекційно-реабілітаційної допомоги різним контингентам дітей з особливостями психофізичного розвитку;
- забезпечення необхідної теоретичної підготовки студентів з питань корекційної педагогіки, пов'язаних з розумінням особливостей проблемної дитини різного віку та можливих шляхів надання їй допомоги, формування уявлення про значущість своєчасного виявлення порушень розвитку в дітей, шляхи та способи попередження, діагностики та корекції порушень психофізичного розвитку;
- ознайомлення з педагогічними технологіями виховання і навчання дітей дошкільного віку з порушеннями або відхиленнями в розвитку;
- ознайомлення з особливостями забезпечення індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими потребами;
- формування вміння складати індивідуальні програми розвитку, навчання і

виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку, які перебувають в загальноосвітньому просторі;

➤ формування професійного інтересу у педагогів масової системи, проблеми виховання і навчання дітей з відхиленнями в розвитку, розкриття перед ними освітніх можливостей різних предметних галузей корекційної педагогіки і потенційних можливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність (ІК)	
Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти	
загальні	спеціальні
ЗК-03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-06. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК-07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-08. Здатність працювати в команді. ЗК-09. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності. СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами. СК-6. Здатність реалізувати персональні підходи у процесі надання послуг раннього втручання (відповідно до обраної спеціалізації). СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища. СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності. принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації. СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції. СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

РН05. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН06. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН08. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН09. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ НАУКОВИХ ЗНАНЬ. ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ КОРЕКЦІЙНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ (2 год.)

Вступ. Значення курсу «Основи корекційної педагогіки» в системі підготовки сучасного педагога. Корекційна педагогіка як наука про особливості та закономірності навчання і виховання особистості при порушеннях процесів розвитку і соціалізації. Об'єкт, предмет і завдання дошкільної корекційної педагогіки. Зв'язок корекційної дошкільної педагогіки з іншими науками. Галузі корекційної дошкільної педагогіки (дошкільні сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедагогіка, корекційна психопедагогіка, ортопедагогіка).

Сучасна термінологія в умовах оновленої гуманістичної парадигми дефектології (корекційної, спеціальної педагогіки). Основні поняття корекційної дошкільної педагогіки (дефект, дизонтогенез, корекція, компенсація, соціалізація, абілітація та реабілітація, дивергенція, діти з порушеннями та відхиленнями психофізичного розвитку, особи з особливими освітніми потребами).

Основні поняття теми: корекційна педагогіка, спеціальна педагогіка, спеціальна освіта, особи з порушеннями та відхиленнями психофізичного розвитку, дефект, складна вада, аномальний розвиток, дизонтогенез, корекція, компенсація, абілітація та реабілітація, соціалізація, дивергенція, діти з порушеннями психофізичного розвитку, діти з відхиленнями психофізичного розвитку, діти з обмеженими можливостями здоров'я, діти з особливими освітніми потребами.

Тема 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ(2 год.)

Методологічні принципи корекційної педагогіки (дефектології): принцип детермінізму, принцип єдності свідомості, особистості та діяльності, принцип розвитку.

Теоретичні основи корекційної педагогіки (дефектології). Наукові концепції Л.С. Виготського та їх значення для дефектології. Концепція про культурно-історичне походження психіки та формування вищих психічних функцій, концепція про загальні та специфічні закономірності психічного розвитку в нормі та патології, концепція про провідну роль навчання в розвитку дитини.

Основні поняття теми: методологія, методологічні принципи, теоретичні основи науки, концепції Л.С. Виготського, вищі психічні функції людини, зона актуального розвитку дитини, зона найближчого розвитку дитини, загальні та специфічні закономірності розвитку психіки, дивергенція,

конвергенція, дефект розвитку, структура дефекту, первинний дефект, вторинні та третинні відхилення.

Тема 3. ОСНОВИ ДИДАКТИКИ КОРЕКЦІЙНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ (2 год.)

Особливі освітні потреби і зміст корекційної освіти. Поняття про принципи корекційної дошкільної педагогіки. Особливості реалізації загальнопедагогічних принципів організації освіти і управління пізнавальною діяльністю в системі спеціальної освіти. Загальнопедагогічні принципи корекційно-розвивальної освіти. Основні принципи корекційної дошкільної педагогіки. Принцип розвивального навчання. Принцип єдності діагностики і корекції відхилень в розвитку. Принцип врахування співвідношення первинного порушення і вторинних відхилень у розвитку дитини. Генетичний принцип. Принцип корекційно-компенсувальної спрямованості навчання. Принцип соціально-адаптувальної спрямованості навчання. Принцип діяльнісного підходу у навчанні та вихованні. Принцип раннього початку корекційно-педагогічного впливу. Принцип педагогічного оптимізму. Принцип диференціального та індивідуального підходу. Принцип необхідності спеціального педагогічного керівництва.

Технології і методи корекційної освіти. Форми організації навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Основні поняття теми: особливі освітні потреби, принципи, загальнопедагогічні принципи, спеціальні принципи корекційної дошкільної педагогіки, технології і методи корекційної освіти

Тема 4. ВКЛЮЧЕННЯ (ІНКЛЮЗІЯ) ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ДОШКІЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ЗАГАЛЬНОГО ТИПУ (2 год.)

Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Становлення інклюзивної освіти: від інтеграції до інклюзії. Основні принципи інклюзивної освіти. Міжнародні організації, що формують політику в галузі інклюзивної освіти.. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи. Особливості інтегрування дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітній простір в Україні. Розвиток інклюзивної моделі освіти. Статистичний погляд на процес інтеграції. Формування позитивного ставлення до дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Основні поняття теми: діти з особливими потребами, інклюзія, інклюзивна освіта, інклюзивний навчальний заклад, інтеграція.

Тема 5. МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ У ЗАГАЛЬНООСВІТНОМУ ПРОСТОРІ (2 год.)

Мета і завдання інклюзивного навчання. «Положення про організацію інтегрованого навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітніх (дошкільних) навчальних закладах». Спеціальна підготовка педагогів

загальноосвітніх навчальних закладів до впровадження інклюзивного виховання. Організація взаємодії з батьками як учасниками навчально-виховного процесу. Моделі спеціальної освіти. Діагностичний аспект інклюзивного навчання. Модель інклюзивного навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Розділ 2. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Тема 1. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ (2 год.)

Наукові основи комплексного підходу до корекційно-реабілітаційної роботи. Особливості реалізації комплексного підходу до корекційно-реабілітаційної роботи в дошкільному закладі. Модель комплексної системи корекційно-реабілітаційної допомоги дітям дошкільного віку.

Основні поняття теми: комплексний підхід до корекційно-реабілітаційної роботи, модель комплексної системи корекційно-реабілітаційної допомоги дітям дошкільного віку.

Тема 2. ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОГО ТИПУ(2 год.)

Завдання дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами. Пріоритетні напрями розвитку дитини з особливими освітніми потребами: завдання соціально-особистісного розвитку; завдання емоційного розвитку; завдання фізичного і моторно-рухового розвитку; завдання пізнавального розвитку; завдання мовленнєвого розвитку.

Основні поняття теми: соціально-особистісний розвиток, емоційний розвиток, фізичний розвиток, моторно-руховий розвиток, пізнавальний розвиток, мовленнєвий розвиток.

Тема 3. ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ, НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ (2 год.)

Значення організації спостережень за дитиною. Планування процесу формального оцінювання. Особливості співпраці батьків, вихователів, фахівців під час спостереження, оцінювання дитини. Використання результатів спостереження і оцінювання. Схема нормального розвитку дитини. Індивідуалізоване навчання, методи індивідуалізованого навчання, особливості складання індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

Основні поняття теми: спостереження, оцінювання, дозвіл на передачу інформації і дозвіл на співпрацю, варіанти запису інформації під час спостереження, індивідуалізація, попереднє планування, спонтанна індивідуалізація, індивідуальна програма розвитку.

Тема 4. ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СІМ'Ї, ЯКА ВИХОВУЄ ДИТИНУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ (2 год.)

Особливості організації співпраці дошкільного навчального закладу з родинами, котрі виховують дітей з особливими освітніми потребами. Ставлення до батьків як до партнерів. Особливості спілкування з родинами. Технології підтримки родин. Механізми залучення батьків до корекційно-розвивальної роботи. Створення команди.

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин				
		Разом	Лекцій	Практичних	Консультацій	Самостійна робота
Змістовий модуль І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ						
1.	Корекційна педагогіка в системі наукових знань. Предмет і завдання корекційної педагогіки. Понятійно-категоріальний апарат корекційної педагогіки		2	2		4
2.	Методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки. Значення концепцій Л.С. Виготського для становлення і розвитку дефектології як науки		2	2		2
3.	Види порушень психофізичного розвитку дітей		1	1		2
4.	Основи дидактики корекційної педагогіки		2	2		4
5.	Сучасна система освітніх послуг для дітей з особливостями психофізичного розвитку		1	1		2
6.	Нормативно-правове забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку.		2	1		2
7.	Включення (інклюзія) дітей з особливими освітніми потребами в дошкільні навчальні заклади загального типу		1	1		4
8.	Механізми забезпечення процесу навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітньому просторі		2	2		6
Разом		50	13	12		26

Змістовий модуль II. ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ						
9.	Комплексний підхід до корекційно-розвивальної роботи з дітьми дошкільного віку з особливостями психофізичного розвитку		2	2		5
10.	Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-педагогічного процесу в ДНЗ		2	2		5
11.	Завдання розвитку дитини з особливими освітніми потребами в дошкільному навчальному закладі загального типу		2	2		6
12.	Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами. Складання індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами		2	2		4
13.	Організація спостережень за дитиною з особливими освітніми потребами в умовах навчальних закладів загального типу		3			5
14.	Особливості взаємодії навчальних закладів та сім'ї, яка має дитину з особливими освітніми потребами. Педагогічні технології підтримки сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами		2	2		4
15.	Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітньому просторі		2	2		6
Разом		55	13	12		29
Разом за навчальним планом		105	26	24		55

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Корекційна педагогіка в системі наукових знань. Предмет і завдання корекційної дошкільної педагогіки. Понятійно-категоріальний апарат корекційної педагогіки.	2
2	Методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки. Значення концепцій Л.С. Виготського для становлення і розвитку дефектології як науки.	2
3	Види порушень психофізичного розвитку дітей	1
4	Основи дидактики корекційної дошкільної педагогіки.	2
5	Сучасна система освітніх послуг для дітей з особливостями психофізичного розвитку.	1
6	Нормативно-правове забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку.	2
7	Включення (інклюзія) дітей з особливими освітніми потребами в дошкільні навчальні заклади загального типу.	1
8	Механізми забезпечення процесу навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітньому просторі.	2
Модуль 2		
9	Комплексний підхід до корекційно-розвивальної роботи з дітьми дошкільного віку з особливостями психофізичного розвитку.	2
10	Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-педагогічного процесу в ДНЗ.	2
11	Завдання розвитку дитини з особливими освітніми потребами в дошкільному навчальному закладі загального типу.	2
12	Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами. Складання індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами.	2
13	Організація спостережень за дитиною з особливими освітніми потребами в умовах дошкільного навчального закладу загального типу.	3
14	Особливості взаємодії дошкільного навчального закладу та сім'ї, яка має дитину з особливими освітніми потребами. Педагогічні технології підтримки сім'ї, яка виховує дитину з особливими	2

	освітніми потребами.	
15	Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітньому просторі.	2
	Всього годин	26

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Корекційна педагогіка в системі наукових знань. Предмет і завдання корекційної дошкільної педагогіки. Понятійно-категоріальний апарат корекційної педагогіки.	2
2	Методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки. Значення концепцій Л.С. Виготського для становлення і розвитку дефектології як науки.	2
3	Види порушень психофізичного розвитку дітей	1
4	Основи дидактики корекційної дошкільної педагогіки.	2
5	Сучасна система освітніх послуг для дітей з особливостями психофізичного розвитку.	1
6	Нормативно-правове забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку.	1
7	Включення (інклюзія) дітей з особливими освітніми потребами в дошкільні навчальні заклади загального типу.	1
8	Механізми забезпечення процесу навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітньому просторі.	2
Модуль 2		
9	Комплексний підхід до корекційно-розвивальної роботи з дітьми дошкільного віку з особливостями психофізичного розвитку.	2
10	Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-педагогічного процесу в ДНЗ.	2
11	Завдання розвитку дитини з особливими освітніми потребами в дошкільному навчальному закладі загального типу.	2
12	Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами. Складання індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами.	2
13	Організація спостережень за дитиною з особливими освітніми	

	потребами в умовах дошкільного навчального закладу загального типу.	
14	Особливості взаємодії дошкільного навчального закладу та сім'ї, яка має дитину з особливими освітніми потребами. Педагогічні технології підтримки сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.	2
15	Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітньому просторі.	2
	Всього годин	24

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Корекційна педагогіка в системі наукових знань. Предмет і завдання корекційної дошкільної педагогіки. Понятійно-категоріальний апарат корекційної педагогіки.	4
2	Методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки. Значення концепцій Л.С. Виготського для становлення і розвитку дефектології як науки.	2
3	Види порушень психофізичного розвитку дітей	2
4	Основи дидактики корекційної дошкільної педагогіки.	4
5	Сучасна система освітніх послуг для дітей з особливостями психофізичного розвитку.	2
6	Нормативно-правове забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку.	2
7	Включення (інклюзія) дітей з особливими освітніми потребами в дошкільні навчальні заклади загального типу.	4
8	Механізми забезпечення процесу навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітньому просторі.	6
9	Комплексний підхід до корекційно-розвивальної роботи з дітьми дошкільного віку з особливостями психофізичного розвитку.	5
10	Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-педагогічного процесу в ДНЗ.	5
11	Завдання розвитку дитини з особливими освітніми потребами в дошкільному навчальному закладі загального типу.	6

12	Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами. Складання індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами.	4
13	Організація спостережень за дитиною з особливими освітніми потребами в умовах дошкільного навчального закладу загального типу.	5
14	Особливості взаємодії дошкільного навчального закладу та сім'ї, яка має дитину з особливими освітніми потребами. Педагогічні технології підтримки сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.	4
15	Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітньому просторі.	5
	<i>Всього годин</i>	55

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни ... передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
 - наочні (презентація, демонстрування);
 - практичні методи (вправи; практичні завдання).
- 2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод проблемного викладу матеріалу;
 - моделювання життєвих ситуацій;
 - мозковий штурм;
 - метод опори на життєвий досвід;
 - навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського/лабораторного заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. *Завданням підсумкового контролю є* перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Предмет, завдання та методи корекційної психопедагогіки.
2. Формування естетичних смаків в учнів з інтелектуальною недостатністю.
3. Система загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальною недостатністю.
4. Проблеми удосконалення змісту освіти у корекційних закладах.
5. Завдання та зміст роботи спеціальних дошкільних закладів.
6. Основні поняття та категорії корекційної психопедагогіки.
7. Особливості корекційно-педагогічної роботи у реабілітаційному закладі.
8. Професійна підготовка корекційних педагогів.
9. Завдання загальноосвітнього навчального закладу для дітей з інтелектуальною недостатністю. Основні напрями та засоби їх здійснення.
10. Л.С.Виготський про роль колективу в соціалізації особистості дитини з інтелектуальною недостатністю.
11. Корекційна психопедагогіка у системі гуманітарних наук.
12. Зміст та форми позакласної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю.
13. Мета, завдання та зміст трудового навчання у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю.
14. Керівна діяльність адміністрації загальноосвітнього навчального закладу для дітей з інтелектуальною недостатністю.
15. Мета, завдання та зміст трудового навчання у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю.
16. Завдання та значення сенсорного виховання у розумовому розвитку дитини з психофізичними порушеннями.
17. Соціально-трудова адаптація випускників загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальною недостатністю як проблема їх інтеграції у суспільство.
18. Організація, режим та планування роботи у спеціальному дошкільному закладі.
19. Комплексний підхід до організації корекційно-розвиткового впливу на особистість дитини з ДЦП.
20. Форми організації навчального процесу у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
21. Урок як основна форма навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з психофізичними порушеннями.
22. Організаційно-методичні аспекти корекційно-педагогічної діяльності корекційного педагога.
23. Внесок І.Г.Єременка в теорію та практику освіти учнів з інтелектуальною недостатністю.

24. Комплексний підхід до організації корекційно-розвиткового впливу на особистість дитини із ЗПР.
25. Зміст та завдання корекційної роботи з аутичними дітьми.
26. Характеристика принципів науковості та системності навчання дітей з інтелектуальною недостатністю.
27. Шляхи розвитку та компоненти корекційної освіти.
28. Дошкільні установи для дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
29. Загальноосвітній навчальний заклад як основний тип установи для дітей з інтелектуальною недостатністю.
30. Місце та роль лікувальної педагогіки у системі корекційного навчання дітей раннього та дошкільного віку, хворих на ДЦП.
31. Завдання та зміст роботи закладів для дітей дошкільного віку з інтелектуальною недостатністю.
32. Особливості застосування індивідуального та диференційованого підходів у дошкільних закладах для дітей з інтелектуальною недостатністю.
33. Завдання та зміст морального виховання учнів з інтелектуальною недостатністю.
34. Характеристика принципу корекційно-розвиткової спрямованості навчання дітей з інтелектуальною недостатністю.
35. Сутність педагогічної корекції. Засоби корекційно-виховної роботи.
36. Особливості позакласної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах та групах подовженого дня для дітей з інтелектуальною недостатністю.
37. Л.С.Виготський про складну структуру дефекту дітей з інтелектуальною недостатністю та можливості корекції психічних функцій.
38. Особливості застосування індивідуального та диференційованого підходів до учнів з інтелектуальною недостатністю.
39. Врахування індивідуальних особливостей учнів у процесі оцінювання їх навчальної діяльності.
40. Характеристика принципів доступності та послідовності навчання дітей з інтелектуальною недостатністю.
41. Своєрідність процесу навчання у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю.
42. Зміст корекційно-педагогічної роботи з розвитку дрібної моторики рук у дітей зі складними порушеннями.
43. Корекційний аспект методичної роботи педагогів загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальною недостатністю.
44. Сутність педагогічної системи Марії Монтесорі. Особливості застосування у роботі з дітьми з інтелектуальною недостатністю.
45. Особливості навчання і виховання дітей з ДЦП у закладах для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

46. Структура загальноосвітнього навчального закладу для дітей з інтелектуальною недостатністю.
47. Завдання та передумови створення системи ранньої допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку.
48. Екологічне виховання учнів з інтелектуальною недостатністю
49. Корекційно-розвиткова та пропедевтична роль трудового навчання молодих школярів з інтелектуальною недостатністю.
50. Завдання та зміст роботи реабілітаційних центрів.
51. Особливості формування моральних уявлень і понять критичної оцінки поведінки у дітей з інтелектуальною недостатністю.
52. Характеристика змісту освіти на всіх етапах корекційної допомоги дітям з інтелектуальною недостатністю.
53. Трудове виховання у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю .
54. Принципи відбору змісту спеціальної освіти для учнів з інтелектуальною недостатністю.
55. Сучасні напрями розвитку системи корекційної освіти..
56. Типи та структури уроку у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю.
57. Концепція спеціальної освіти учнів з інтелектуальною недостатністю.
58. Основні групи дітей зі складними порушеннями та значення їх психолого-педагогічного вивчення.
59. Етапи становлення вітчизняної корекційної психопедагогіки, їх характеристика.
60. Зміст освіти у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю.
61. Характеристика методів навчання у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю.
62. Характеристика принципів свідомості та активності у навчанні дітей з інтелектуальною недостатністю.
63. Особливості застосування принципу наочності у навчанні та корекції дітей з інтелектуальною недостатністю
64. Залежність корекційно-педагогічної та психокорекційної роботи від дизонтогенезу психофізичного розвитку дитини.
65. Проблеми розвитку системи спеціальної освіти дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
66. Внесок І.Г.Єременка у розвиток теорії та практики уроку в загальноосвітніх навчальних закладах для дітей з інтелектуальною недостатністю
67. Характеристика процесу навчання у загальноосвітньому навчальному закладі для дітей з інтелектуальною недостатністю.
68. Сутність корекційних прийомів у системі корекційно-виховної роботи дітей, хворих на ДЦП.
69. Основні напрями та зміст корекційної роботи з дітьми із ЗПР.

70. Особливості корекційної роботи з дітьми з інтелектуальною недостатністю.
71. Система ранньої корекційно-реабілітаційної роботи з дітьми.
72. Психолого-педагогічні вимоги до перевірки та оцінки знань, умінь та навичок учнів.
73. Характеристика видів контролю знань, умінь та навичок учнів з інтелектуальною недостатністю.
74. Характеристика зарубіжного досвіду технологій та методів корекційної освіти.
75. Роль корекційного педагога у подоланні труднощів спілкування батьків з дитиною із психофізичними порушеннями.
76. Характеристика принципу міцності засвоєння знань учнями з інтелектуальною недостатністю.
77. Значення та особливості проведення ранньої корекційно-педагогічної роботи.
78. Характеристика навчальних програм для учнів з інтелектуальною недостатністю.
79. Характеристика базового навчального плану загальноосвітнього навчального закладу для дітей з інтелектуальною недостатністю
80. Характеристика Державного стандарту освіти учнів з інтелектуальною недостатністю.
81. Особливості корекційно-педагогічної роботи з дітьми, хворими на ДЦП.
82. Характеристика підручників для загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальною недостатністю.
83. Принципи навчання учнів з інтелектуальною недостатністю
84. Характеристика методів виховання дітей з інтелектуальною недостатністю
85. Особливості корекційної роботи, спрямованої на координацію елементарних рухів при ДЦП.
86. Особливості застосування методики Рудольфа Штайнера у роботі з дітьми з інтелектуальною недостатністю .
87. Характеристика особливостей роботи педагога з дітьми зі складними порушеннями психофізичного розвитку
88. Корекційно - роздаткове значення позакласної роботи у закладах для дітей з інтелектуальною недостатністю.
89. Корекційна спрямованість виховання і навчання дітей дошкільного віку з порушеннями поведінки та діяльності..
90. Корекція девіантної поведінки учнів з інтелектуальною недостатністю.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання							Сума
Розділ 1			Розділ 2		Контрольна робота	ІНДЗ	
T1	T2	T3	T6	T7			100
10	10	10	10	10	10	20	

Приклад для заліку

T1, T2 ... T7 –
теми розділів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота									Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3		Контрольна робота	ІНДЗ	Разом	Макс. - 40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6					
5	5	5	5	5	5	10	20	60		

T1, T2 ... T6 –
теми розділів.

Приклад за виконання курсового проєкту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до _____	до _____	до _____	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Григор'єв А.Й. Діти з особливими потребами (Аномалії розвитку дітей). – Київ, 2005. -179 с.
2. Рацул А.Б., Шишова І.О., Рацул О.А. Корекційна педагогіка. Навчальний посібник. – Кіровоград: «КОД», 2012.- 356 с.
3. Синьов В.М. Основи дефектології: [навч. посібник] / В.М.Синьов, Г.М. Кобернік. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
4. Спеціальна педагогіка: [понятійно-термінологічний словник] / За ред. акад. В.І. Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.

Допоміжна

1. Державна національна програма "Освіта": Україна ХХ століття – К.: Радуга, 1994.
2. Закон України «Про спеціальну освіту» (проект) //Міністерство освіти і науки// www.mon.gov.ua.
3. Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та перспективу. – К., 2003.
4. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, принятые Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994. – К., 2000. – 21 с.
5. Синьов В., Шевцов А. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні // Дефектологія. – № 2. – 2004. – С. 6-11.

5.2. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій (в електронному варіанті).
2. Плани семінарських занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Навчальна програма дисципліни «Основи корекційної педагогіки» для педагогічних спеціальностей вищих закладів освіти // В.М.Синьов. - Київ: Інститут змісту і методів навчання, 2006. – 16 с.

5.3. Інформаційні ресурси

(перелік інформаційних ресурсів)

1. Бібліотека Верховної Ради України - <http://lib.rada.gov.ua>
2. Stanford Encyclopedia of Philosophy - <http://plato.stanford.edu>
3. Сайт Інституту філософії НАН України ім. Г.С. Сковороди - <http://filosof.com.ua>
4. Перший науковий філософсько-релігійознавчий портал - <http://tureligious.com.ua>
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua>

6. Stanford Encyclopedia of Philosophy - <http://plato.stanford.edu>
7. The Internet Encyclopedia of Philosophy (IEP) - <http://www.iep.utm>
8. Загально-університетський бібліотечний фонд.
9. <http://books.br.com.ua>
10. <http://dic.academic.ru>
11. <http://lib.mdpu.org.ua>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».